

DATE: ٢٠١٦ / ٢ / ٤

ژماره: ٢٥٦٥
ریکووت: ٢٧١٥ / ١١ / ١٥ کوردى

رینمايی ژماره (٥)ی سالی ٢٠١٦

رینمايی پیدانی فیزەی ئەلیکترونى و نشینگە

بە پیش ئەو دەسەلاتەی کە پیمان دراوە لە برگەی (یەکەم) مادە (٣) لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژماره (٦)ی سالی ٢٠٠٩ بىيارماندا بە دەركەدنى ئەم رینمايييانە خوارەوە:-

مادەی یەکەم:

پیناسەكان

مەبەست لەم پیناسانە خوارەوە ئەومانیيانە بەرامبەريان دیاري کراوه بەمەبەستى جى بە جى كردەنی ئەم رینمايييانە:

١. هەريم : هەرێمی کوردستانی عێراق.

٢. وەزارەت : وەزارەتی ناوخۆ.

٣. وەزير : وەزيری ناوخۆي حکومەتی هەرێمی کوردستان.

٤. دەسەلاتى پیدان : وەزيری ناوخۆ کە بە پیش ئەم مادە (١) برگە (٧) لە یاسایي نشینگەي بىانيان ژماره (١١٨) سالى ١٩٧٨.

٥. فیزەی ئەلیکترونى : بەلگەنامەي ریگەپیدانی هاتنه ژوورەوەي هاولەتى بىانى بۆ هەرێمی کوردستان لە ریگاي سیستەمى ئەلیکترونى کە بۆ ئەم مەبەستە ریکخراوه.

٦. بىانى : ئەو كەسى هەلگرى رەگەنامەي عێراقى نىيە.

٧. كارتى گەيشتن: كارتى گەيشتن لە لايەن وەزارەت ریکخراوه بەسەر هاولەتىيانى بىانى کە گەشت دەكەن بۆ هەرێمی کوردستان لە سەرجەم خالە سنوورييە فەرمىيەكان دابەش دەكريت و زانيارىيەكان لە لايەن هاولەتى بىانى پر دەكريتەوە.

٨. گواستنەوەي دۆسييە: رەوانە كردەنی دۆسييەي كەسى بىانى کە كارتى نشینگەي هەيە لە بەریوەبەرايەتىيەكى نىشىنگە بۆ بەریوەبەرايەتىيەكى تر.

٩. بەریوەبەرايەتى نشینگە: بەریوەبەرايەتى نشینگەي پاریزگاكانى هەريم.

۱۰. گۆپىنى دەستەبەرى: گۆپىنى دەستەبەرى كەسى بىيانى كەارتى نىشىنگەي ھېيە لە دەستەبەرىك بۇ دەستەبەرىيەكى تر.
۱۱. بېيەك گەياندىنى خىزان: گەياندىنى ئەندامانى خىزانى كەسى بىيانى بېيەكتىر و ئەمەش تەنها دايىك و باوک و كۆپ و كچ و ھاوسەرى كەسى بىيانى دەخلىتەوه.
۱۲. لىستى رەش: ئەو لىستەيە كە كەسى بىيانى يان كۆمپانيا يان ھەر كەسىكى سروشتى يان معنوى دەخلىتە ناوارى بە پېيارى و وزىزىر بەھوى ئەنجامدانى سەرىپىچى.
۱۳. قىزەيى دەرچۈن: ئەو قىزەيى كە لەسەر پاسپۇرتى ھاولۇاتى بىيانى دەدرىت لە لايەن بەرىۋېھارايەتى نىشىنگە كاتىك گىزىبەستى كاركىرىنى لە ھەريم كۆتايسى دىت.
۱۴. كىرىڭكار: ھەركەسىك كارىيەكى دىارييكرارو ئەنجام بىدات بەرامبەر بىرىك پارە و كارەكەي لە ژىر سەرىپەرسىتى خاوهەنكار ئەنجام بىدات.
۱۵. خاوهەن كار: ھەركەسىكى سروشتى يان معنوى كىرىڭكارىيەك يان زىاتر بەكار بەھىنەت بە مەبەستى ئەنجامدانى كارىيەك بەرامبەر بىرىك پارە.
۱۶. كەسى معنوى: كۆملەلېك كەس يان دارايى (اموال) كە مەبەستى ئەنجامدانى ئامانجىيەكى دىارييكراروی ھېيە و دانپىددراوی ياسايىي ھەبىت بەپىي ئەو ئامانجانەي كە ھېيەتى.
۱۷. كەسى سروشتى: ھەرمۇقىن كە تواناي ھەلگىرنى بەپېرسىيەتى و شىاواي ياسايىي ھەبىت بەپىي ياسا.
۱۸. كارتى ھەوالى كەيشتن: ئەو كارتىيە كە لەلايەن بەرىۋېھارايەتىيەكانى نىشىنگە رىك دەخلىت بۇ كەسى بىيانى كە قىزەيى مانھەوەي پىددراوه كە لە سالىك كەمتر نەبىت.
۱۹. كارتى نىشىنگە: ئەو كارتىيە كە ماوهەكەي لە ۶ مانگ كەمتر نىيە و لە ۳ سال زىاتر نىيە بە كەسى بىيانى دەدرىت و مافى مانھەوەي دەبىت لەھەريم.
۲۰. دىپورت: دوور خستنەوەي كەسى بىيانى كە بە شىوھەيەكى ياسايىي ھاتووتە ھەريمى كوردستان بۇ دەرهەوەي عىراق.
۲۱. خالى سنورى: گشت خالە سنورىيە نىودەولەتىيە فەرمىيەكان (زەمينى و ئاسمانى).

ماھىي دووھم:

- پىدانى قىزەيى سەرداران يان مانھەوە تەنها لە دەسەللاتى وزىزىر ناوخۇيە وە بەپىي ماددهى (چوارم) بىرگە (۶) لە ياسايىي نىشىنگە بىيانيان زمارە ۱۱۸ سالى ۱۹۷۸ دەدرىت و ناكىرىت ئەم دەسەلاتە دابەزىنرىت.

ماده‌ی سی‌یم:

۱. زانیاری ڤیزه‌ی ئەلکترونی پاش دەرچوون و پیدانی ڤیزا هیچ گورانکارییەکی تىدا ناکریت و لە کاتى ھەبوونى ھەر ھەلەیەك ئەو ڤیزه‌یە بە ھەلوهشاوه ئەزمار دەکریت و دەبیت ڤیزه‌یەکی نوئى بۇ دەربىچىت بە پىنى داواکارى و رسوماتى نوئى و جى بە جى كىرىنى گشت رىكاره ياسايىيەكان.
۲. ئەگەر ھەلەکە ھوكارەکە لە لايەن وەزارەتەوە بۇو ئەوا ڤیزه‌ی بۇ نوئى دەکریتەوە بە بى بەرامبەر.

ماده‌ی چوارم:

قیزه‌ی سەردان

يەكم/ ڤیزه‌ی سەردان دەدریت بە ھاولاتى بىيانى بەم مەرجانەي خوارەوە:

۱. پېشکەش كردنى داواکارىيەکى نووسراو لە رىڭاى بەریوھ بەرایەتىيەكانى نشىنگە.
۲. ھاپېچ كردنى كۆپى رەنگاورەنگى پاسپورت و ماوهى بەسەرچوونى لە (٦) مانگ كەمتر نەبىت.
۳. ھاپېچ كردنى وىنەيەكى رەنگاورەنگ قەبارە (٤×٣ سم).
۴. مەبەستى سەردان دىيارى بکریت لە داواکارىيەكە .
۵. كىسى بىيانىكە ناوى لە لىستى قەددەغە دا نەبىت .
۶. پېكىرنەوەي فۆرمى تايىبەت بە داواکارى كەسى يان كۆمپانىيا يان كارگە .

دۇوەم:

قیزه‌ی كونسولگەريي گشتىيەكانى عىراق تەنها بۇ ماوهى (٣٠) رۆژ رىڭايان پى دەدریت لە ھەرىمى كوردىستان.

سىيەم:

- ۱-ھەلگرى تراقل دىكۈيۈمىنەت مامەلەي رەگەز نامەي رەسەنى لەگەل دەکریت بەمەبەستى پیدانى ڤیزه
- ۲-ئەگەر كەسى بىيانى بەرەچەلەك عىراقى بۇو پېيوىست بە وەرگرتنى ڤیزه ناکات.

چوارم:

قیزه‌ی سەردان تەنها بۇ (٣٠) رۆژە و ناکریت درېئىز بکریتەوە.

ماده‌ی پىنچەم:

گۈرۈنى ڤیزه‌ی سەردان بۇ نشىنگە

يەكم/ ڤیزه‌ی سەردان دەگۈردىت بۇ نشىنگە بەم مەرجانەي خوارەوە:

۱. پېشکەش كردنى داواکارىيەك بۇ بەریوھ بەرایەتىيەكانى نشىنگە بە شىوه‌يەكى راستەوخۇ لەلايەن كەسى بىيانى يان پارىزەرى خاوهنى بىرىكارنامە لە خودى كەسى بىيانى يان پارىزەرى كومپانىيى بەدواچوونى كاروبارى نىشىنگە.
۲. ھاپېچ كردنى كۆپى رەنگاورەنگى پاسپورت و مۇرى ھاتنە ژۇرەوە لە خالى سنۇورييەكان كە لەسەر پاسپورتى دراوە.

۳. پیشکهش کردنی گریبهستی کار که ماوهکهی له سالیک که متر نه بیت په سندکرا بیت له دادنووس نهک له فرمانگهی یاسایی به ریوه به رایه تیه کانی نشینگه.
۴. دهسته به رکردنی که سی بیانی له لایهن که سیکی عیراقی نیشته جی هریمی کوردستان بیت و کارتی زانیاری هریم هه بیت.
۵. خاوهن کار به لین بدات له کاتی نوی نه کردنه وهی گریبهستی کریکاری بیانی یان کریکاری بیانی نه یتوانی گریبهستیکی ترى کاری له ماوهی یاسایی مانه وهی کریکار له هریمی کوردستان ئهنجام بدات یان دیپورت کردنی به هر هوکاریک ، گشت خه جیه کانی دیپورت کردنه وه ده گریته ئهستو.
۶. دانی برب (۱,۲۰۰,۰۰۰) ملیونیک و دوو سهدهزار دینار وده رسوماتی گورینی قیزه بو نشینگه له لایهن به ریوه به رایه تیکانی نیشینگه و هرده گیرین به پسولهی ۱/۳۷ ده خریته سه رحسابی داخراوی به ریوه به رایه تیه کانیان و ئەم بربه به دهره له خه جیه کانی ترى پیدانی نشینگه.
۷. نشینگه بو یهک سال ده دریت و ده بیت له ماوهی ئەو ساله که سی بیانی ره زامهندی و هزاره تی کار و کاروباری کۆمه لايه تی و هر گریت به پیی مادهی حه و تم له رینمايی ژماره (۲) سالی ۲۰۱۵ و هزاره تی کار و کاروباری کۆمه لايه تی تایبەت به موله تی کاری هاولاتی بیانی له ئاو هریمی کوردستان.
۸. له کاتی نه هینانی ره زامهندی برگه (۷) ئى سه ره وه و کوتایی ماوهی نشینگه هاولاتی بیانی نوی ناکریته وه و دیپورت ده کریت.
- دووهم / ئەم ماده يه کارمهندانی ریکخراوی نه ته وه يه کگرتووه کان ناگریته وه.

ماده ششم :

قیزه خاله سنورییه کان

۱. هاولاتیانی (ولايه ته يه کگرتووه کانی ئە مریکا، بەریتانیا، ئوسترالیا، نیوزلهند، یابان، کوریای باشمور، کەندا، ئیمارات، کویت، قەتەر، تورکیا، ئیران، لاتفیا، لیتوانیا، لوکسامبورگ، مالتا، ھولندا، نهرویج، پولندا، پورتوقال، رومانیا، سلووچاکیا، سلوفینیا، ئیسپانیا، سوید، سویسرا، نەمسا، بلجیکا، بەرازیل، بولگاریا، کرواتیا، قوبرس، کۆماری چیك، دانیمارک، ئیستونیا، فینلهند، فرهنسا، ئەلمانیا، یونان، هەنگاریا، ئیرلهند و ئیتالیا) ده کریت له خاله سنورییه کان بىنە هریمی کوردستان بى و هر گرتنی قیزه و ماوهی (۳۰) روژیان پى ده دریت.
۲. ئەگەر هاولاتیانی برگه (۱) ئى سه ره وه داواي ماوه و بکەن هەمان مەرجە کانی ماده ي (پینجهم) یان بە سەر جى بە جى ده کریت جگە لە رسوماتی گورینی قیزه بو نشینگه کە برب (۶۰۰,۰۰۰) شەش سهدهزار دینار و هرده گریت به پسولهی (۱/۳۷) ده خریته سەر حسابی داخراوی به ریوه به رایه تیه کان.

ماده‌ی حوتهم:

قیزه‌ی کارکردن

یهکم / قیزه‌ی کارکردن دهدریت بهم مهراجانه‌ی خوارهوه:

۱. که‌سی بیانی مؤله‌تی کارکردن و هربگریت له وهزاره‌تی کار و کاروباری کومه‌لایه‌تی به پیی رینمایی ژماره (۲)ی سالی ۲۰۱۵.

۲. دواکاری قیزه‌ی کارکردن له ریگای سیسته‌می ئەلکترونی وهزاره‌تی کار و کاروباری کومه‌لایه‌تی رهوانه‌ی وهزاره‌تی ناوخو دهکریت و پاش وردبینی کردن قیزه‌ی کارکردنی پی دهدریت.

۳. جی به جی کردنی سه‌رجم رینماییه کانی قیزه و نشینگه.

دووهم / کارمندانی کمرتی نهوت قیزه‌ی مانه‌وهیان پی دهدریت بهم مهراجانه‌ی خوارهوه:

۱. فورمی دواکاری کومپانیا له ریگای سیسته‌می ئەلکترونی وهزاره‌تی سامانه سروشته‌یه کان پیشکه‌ش بکریت.

۲. که‌سی دواکار خاوهن بروانامه بیت یان تەکنیکار بیت.

۳. جی به جی کردنی سه‌رجم رینماییه کانی قیزه و نشینگه.

سی یه‌م / خاوهن کومپانیا یان پرۆژه‌ی ودبه‌رهیان یان کارگه یان هەلگری پشك که له (۲۵٪) که متر نه‌بیت قیزه‌ی مانه‌وهی پی دهدریت بهم مهراجانه‌ی خوارهوه:

۱. خاوهنداریتی بسەلمینیت به پشتگیری لایه‌نی حکومی په یوه‌ندیدار.

۲. پیشکه‌ش کردنی دواکاری بو به‌ریوه‌به‌رایه‌تی نشینگه و هاوپیچ کردنی کوپی پاسپورت.

۳. پرکردن‌وهی فورمی کومپانیا یان کارگه یان پرۆژه.

۴. جی به جی کردنی سه‌رجم رینماییه کانی قیزه و نشینگه.

۵. ئەگه‌ر خاوهن پشك به قیزه‌ی سه‌رددان هاتبیت ناو هەریم ته‌واوی رسوماتی گورینی قیزه‌ی سه‌رددان بو نشینگه‌ی لی و‌ردەگیریت.

ماده‌ی هه‌شتم:

قیزه‌ی ریکخراوه‌کان

یهکم / قیزه‌ی کارمندانی ریکخراوی نه‌ته‌وهیه کگرتووه‌کان:

۱. هەلگری پاسپورتی ریکخراوی نه‌ته‌وهیه کگرتووه‌کان به بی قیزه ریگایان پی دهدریت بىنه هەریمی کوردستان.

۲. ئەگه‌ر کارمندی ریکخراوی نه‌ته‌وهیه کگرتووه‌کان هەلگری پاسپورتی ئهو ریکخراوه نه‌بیت ئهوا به ناسنامه‌ی ئهو ریکخراوه ریگای پی دهدریت به‌لام ده‌بیت به‌کاری فەرمی ئهو ریکخراوه هاتبیت و ناوی له لیستی قەدەغه نه‌بیت.

۳. کارمهندانی ئەم ریکخراوه کە لە بىرگە (۲،۱) ئامازهيان پىدرابه دەتوانن داواي نشىنگە بىكەن راستەوخۇ لە بەرىۋە بەرایەتىيەكانى نشىنگە تەنها بە مەبەستى كاركىدن لەو ریکخراوه بە پشتىگىرى نووسراوى ریکخراو.
۴. کارمهندى ریکخراوى نەتەوە يەكىرىتۈرۈك كەن بەخىشراون لە رسوماتى قىزە و نشىنگە.
- دۇوەم / قىزە ئەمدانى ریکخراوه نىيۇدەولەتتىيەكان و ریکخراوه كانى كۆمەلگائى مەدەنلى:
۱. ئەو ھاولاتىيە بىيانىانەي کە كار بۇ ریکخراوه نىيۇدەولەتتىيەكان يان ریکخراوه كانى كۆمەلگائى مەدەنلى دەكەن لە لايەن وەزارەتى ناوخۇ راستەوخۇ قىزەيان پى دەدرىيەت بەم مەرجانەي خوارەوە:
  ۲. ریکخراوه کە تۆماركراو بىت لە فەرمانگەي ریکخراوه ناخكومىيەكان و بەلگەنامەي تۆماركىرن لەگەن داواكارييەكە ھاوبىچ بىكىرىت.
  - ب. داواكارييەكە ریگائى فەرمانگەي ریکخراوه ناخكومىيەكان يان فەرمانگەي پەيوەندىيەكانى دەرەوە ئەگەر ریکخراوه کە نىيۇدەولەتى بىت ئاراستەي وەزارەتى ناوخۇ دەكىرىت.
  - ج. ئەگەر ریکخراوه کە كارەكانى لە سنورى پارىزىڭاكانى دەھوك و سليمانى و هەولىر بىت ئەوا قىزەيان پى دەدرىيەت بە پشتىگىرى پارىزىڭا بەمەرجىيەت تۆماركرا بىت لە هەرىم.
۲. ئەو ھاولاتىيەي کە لە خالى (أ ، ب، ج)ى سەرەوە ئامازهيان پىدرابه دەتوانن داواي نشىنگە بىكەن تەنها بۇ كاركىدىن بۇ ئەو ریکخراوانىي کە داواي قىزەيان بۇ كردوون و لەلaiەن بە رىۋېرایەتتىيەكانى نىشىنگە پىيان دەدرىيەت ئە كەرلەناو ھەرىم بن بەلام ئەگەر لە دەرەوەي ھەرىم بن ئەوا لەلaiەن وزارت پىييان دەدرىيەت.
۳. ھىچ رسوماتىيەك لە بەرامبەر گورىنى قىزەي سەرەدان بۇ نشىنگە وەرناگىرىت.

مادەي نويمەم:

قىزە خويىندىن

- يەكم : ئەو قوتابيانه بىيانىي کە بە مەبەستى خويىندىن دىيەت ھەرىمى كوردستان نشىنگەي پى دەدرىيەت بەم مەرجانەي خوارەوە:
۱. پىشكەش كەن داواكارييەك بە مەبەستى وەرگرتى قىزە خويىندىن.
  ۲. پشتىگىرى قوتابخانە يان پەيمانگا يان زانكوى لىيى وەرگىراوه لە قوتابى بىانى لە ریگائى وەزارەتى تايىەتمەند.
  ۳. دەبىت ئەو قوتابخانە يان پەيمانگا يان كولىيە خويىندىن كە يان زانستى بىت نەك پىشىھىي و باوەر پىكراو بىت لە لايەن وەزارەتى پەروەردە يان وەزارەتى خويىندىن بالا.
  ۴. جى بە جى كەن سەرچەم رىئنمايىيەكانى قىزە و نشىنگە.
- دۇوەم: قىزە خويىندىن بۇ يەك سال دەدرىيەت و سالانە نوى دەكىرىتەوە تا ماوهى خويىندىن كە كوتايىي پى دىيەت.
- سى يەم: قوتابى بىانى بۇي نىيە كار بىكەت لە ھەرىم بە پىچەوانەوە قىزە خويىندىن ھەلددەۋەشىتەوە وە دىپورت دەكىرىت.

چوارم: قوتابى بىانى (۵۰٪) لە رسوماتى قىزە و نشىنگە دەبەخىشىت.

پىنچەم: قىزە خويىندىن ھەموو قوناغەكانى خويىندىن دەكىرىتەوە.

ماده‌ی نهم :

بهیهک گهیاندنی خیزانی بیانی

هاولاتی بیانی دهتوانیت داوای قیزه بکات بۆ خیزانه‌کهی بهمه‌بەستی مانه‌وه له‌هریمی کوردستان بهم مهراجانه‌ی خواره‌وه:

۱. پیش که‌شکردنی داواکاریهک له ریگای بهریووه‌بهرايەتیهکانی نشینگه به سیسته‌می ئەلکترونی بۆ وەزاره‌تى ناوخو/ بهریووه‌بهرايەتى گشتى دیوان/ بهریووه‌بهرايەتى قیزه.
۲. هاوپیچ کردنی گشت ئەو بهلگه‌نامانه‌ی پهیوه‌ندی خیزانی دەسەلمیتت.
۳. هاوپیچ کردنی کۆپى رەنگاورەنگى پاسپورتى ئەندامانی خیزان کە ماوهی بەسەرچوونى له ماوهی داواکردنی قیزه‌ی مانه‌وه کەمتر نه‌بیت وە له هەموو حالەتیکدا له (۶) مانگ کەمتر نه‌بیت.
۴. ده‌بیت هاوولاتی بیانی کارتى نشینگه‌ی هه‌بیت له هەریم کە ماوه‌کهی له (۶) مانگ کەمتر نه‌بیت و بەسەر نەچووبیت.
۵. توانای دارایی بژئوی زیانی خیزانه‌کهی له هەریم بسەلمیتت.
۶. يەکه‌یکی نیشته‌جیبۇون به ناوی كەسى بیانی يان گریبەستىيکى كەنیي يەكەی نیشته‌جىي بۇونى هه‌بیت.
۷. داواکاری بهیهک گهیاندنی خیزان ده‌بیت راسته‌و خو لە لایەن كەسى بیانی پیشکەش بکریت يان پاریزه‌ری خاوهن بىرىكارنامە له كەسى بیانی يان كۆمپانیاكانی بەدواچوونى كاروبارى نشینگه.
۸. داواکردنی بهیهک گهیاندنی خیزان ده‌بیت له هەمان بهریووه‌بهرايەتى نشینگه پیشکەش بکریت کە كەسى بیانی کارتى نشینگه‌ی لى وەرگرتۇوه.
۹. بهیهک گهیاندنی خیزان تەنها كچ و كورپ و دايىك و باوك و هاوسمىرى كەسى بیانى دەگریتەوه.
۱۰. بهیهک گهیاندنی خیزان دەگریت بى رەچاوكردنی جۇرى قیزه سەردار بىت يان مانه‌وه.
۱۱. ئەگەر كەسى داواکراو بە قیزه‌ی سەرەدان ھاتبیتتە ناو هەریم رسوماتى گورىنى قیزه‌ی سەرەدان بۆ مانه‌وه‌ی لى وەرناكىرىت.

ماده‌ی يازدهم :

مەۋالىسى گەيشتن

يەكم / كارتى گەيشتن :

۱. كارتى گەيشتن له لایەن هاوولاتی بیانی پېرده‌گریتەوه له خالى سنتورىيەكان و له‌كاتى مۇركىردنی پاسپورت پاده‌ستى ئەفسەرى نشینگه‌ی خالى سنتورى دەكات.
۲. كارتى گەيشتن ده‌بیت له لایەن گشت ئەو هاولاتتىيە بیانىييانه پېر بکریتەوه کە به سەردار دىئنە هەریمی کوردستان.

دوووم / کارتى ههوالى گەيىشتن:

۱. کارتى ههوالى گەيىشتن لەلايىن بەرپۇھبەرايەتىيەكانى نشىنگە دەرىت بە كەسى بىيانى كە قىزە مانمۇھى پى دراوه كە لە يەك سال كەمتر نىيە.
۲. کارتى ههوالى گەيىشتن نابىت لە (۳) مانگ زياتر بىت بەمەبەستى پىددانى دەرفەت بە كەسى بىيانى بۆ تەواو كىرىدىنى پىتكارەكانى دەركىرىدىنى کارتى نشىنگە.
۳. نابى كەسى بىيانى لەماوهى وەرگىرنى کارتى ههوالى گەيىشتن عىراق جىبەھىلىت بە پىچەوانەوە لە خالى سەنورى کارتى ههوالى گەيىشتن لى وەردىگىرىتىمە و قىزە مانمۇھى مەلدىھەشىتىمە.
۴. ئەو ھاولاتىيە بىيانىيە كە نشىنگەي بۆ (۶) مانگ يان كەمتر وەرگىرتوھ کارتى ههوالى گەيىشتىيان بۆ پىتك ناخرىت و دەبىت لەماوهى (۱۵) پۇزەمۇو كارەكانى وەرگىرنى کارتى نشىنگە تەواو بکات.
۵. کارتى ههوالى گەيىشتن بۆ ئەو ھاولاتىيە بىيانىانه رىڭ ناخرىت كە لە مادھى (شەشم) بىرگە (۱) ئامازھىان پى دراوه.

مادھى دوازىھىم :

گواستنەوەي دۆسييە كەسى بىيانى

يمەمم / گواستنەوەي دۆسييى تايىبەت بە ھاولاتىيە بىيانى لە بەرپۇھبەرايەتى نشىنگەيەك بۆ يەكىكى تىز لە دەسەلەتى ئەو بەرپۇھبەرى نشىنگەيە كە دۆسيي بۆ دەگوازىتىمە .

دوووم / گواستنەوەي دۆسييى دەكىرىت تەنها بۆ ئەو ھاولاتىيە بىيانىانە كە نشىنگەيەن ھەيە كە لە (۶) مانگ كەمتر نەبىت و گرىبەستى كاريان ھەيە .

سى يەم / گواستنەوەي دۆسييى دەكىرىت بەم مەرجانە خوارەوە :

۱. پىشىكەش كىرىدىنى داواكارىيەك بۆ ئەو بەرپۇھبەرايەتىيە نشىنگەيەي كە دەيھويت گواستنەوەي دۆسيي بۆ بکات .
۲. دەبىت کارتى نشىنگەي بەسەر نەچوو بىت .
۳. رەزامەندى نوسراوى خاوهەن كارى پىشۇو لەسەر گۈرينى شوينى كارى كرىكار ئەگەر گرىبەستى كارى ماوهەكەي بەسەر نەچوو بىت .
۴. پىشىكەش كىرىدىنى گرىبەستى كارى نوى كە لە دادنۇس پەسەندىكرا بىت نەك لە بەشى ياساىي بەرپۇھبەرايەتىيەكانى نشىنگە .
۵. دەستەبەركىرىدىنى كرىكار لە لايىن خاوهەن كارى نوى .
۶. رەزامەندى هەر دوو بەرپۇھبەرايەتى كار لەو پارىزگايەي لىيى د بوى دەگوازىتىمە .
۷. بەرپۇھبەرايەتى نىشىنگەي كە دۆسييەكەي بۆ دەگوازىتىمە لە كاتى جى بەجى كىشت مەرجەكان نوسراويىك ئاراستەي ئەو بەرپۇھبەرايەتىيە دەكتات كە دۆسيي ئۇ تومار كراوه بەمەبەستى ناردىنى دۆسيي و دەبىت وېنەيەكى دۆسيي لە ئەرسىيفى بەرپۇھبەرايەتى دۆسييەكەي ئۇ گوازاوهتىمە بەيىنى .

چوارهم / گواستنمهوهی دوسیی بۆ خاوهن کار یان کۆمپانیا یان پرۆژهی وەبەرهەننان دەکریت بەمەرجیک کۆمپانیاکەی یان پرۆژەکەی گواسترابیتەوە بۆ ئەو پارێزگایەی کە داواي گواستنمهوهی دوسیی بۆ دەکات یان لقیکى لى كرابیتەوە بە پشتگیرى لايەنی حکومى پەيوەندیدار .

پینجم / ئەو بەریوەبەرايەتىيە کە دوسیی لى دەگواززىتەوە دوسیی کەسى بىيانى رەوانەي بەریوەبەرايەتى دوسیي بۆ دەگواززىتەوە ناکات ئەگەر گشت مەرچەكانى گواستنمهوهی دوسیي جى بەجى نەكراپوو .

شەشم / گواستنمهوهی دوسیي يەك جار لەسالىيىدا ئەنجام دەدريت .

ھوتەم / ئەم مادەيە كارمەندى رىڭخراوى نەتموھ يەكگىرتۇوھەكان و رىڭخراوه نىودەولەتىيەكان و رىڭخراوى كومەلگاى مەدەنى و كۆمپانیاكانى كەرتى نەوت ناگرىتەوە .

مادەيى سىانزەيم :

دانانى كەسى سروشىتى یان معنوى لە لىستى رەش و بىيارى دورخستنەوە یان دىپورت كردن

يەكمەم: كەسى سروشىتى یان معنوى دەخرىتە لىستى رەش ئەگەر سەرپىچى پىنمايىيەكانى قىزە يان نشىنگە يان رىنمايىيەكانى تايىبەت بە كرييکارانى بىيانى بکات يان هەر ياساىيەكى تايىبەت بە قىزە يان نشىنگە يان كاركىردىن يان ئەگەر مەترسى دروست بکات لەسەرتەندروستى یان ئاسايىشى هەرىم .

دووەم: ئەگەر سەرپىچىكار كەسى سروشىتى بىيانى بىت ئەوا دوور دەخرىتەوە .

سىيەم: ئەگەر سەرپىچىكار كەسى معنوى بىت ئەوا پاش خستنە ناو لىستى رەش گشت داواكارييەكانى تايىبەت بە قىزە يان نشىنگەي رادەگىرىت .

چوارهم:

۱- خستنە ناو لىستى رەش یان دەرھەننەنەنەن دىپورت كردن تەنها لە دەسەلاتى وەزىرە و دەبىت لايەنی داواكار لە پىنگاى بەریوەبەرايەتى گشتى رەگەزىنامە داواكارى خستنە ناو لىستى رەش یان دىپورت كردن بۇ وەزارەتى ناوخۇ / بەریوەبەرايەتى گشتى دىوان / بەریوەبەرايەتى قىزە بەرز بکاتەوە و گشت بەلگەنامەي تايىبەت بە سەرپىچىيەكانى لە گەل دوسىي كەسى بىيانى ھاۋىپىچ بکرىت .

۲- ئەگەر دىپورت كردن بە بىيارى دادگاى تايىبەتمەند بۇ ئەوا دەقى بىيارى كوتايى دادگا رەوانەي وەزارەتى ناوخۇ دەكرىت بە مەبەستى دەركىردىنى فەرمانى وەزارى .

پىنجم: وەزىر بۇي ھەمە لىزىنەيەكى لىكۆلىنەوە پىئىك بەينىت بە مەبەستى لىكۆلىنەوە ئەگەر لە بەلگەكانى دواكىرىنى خستنە ناو لىستى رەش یان دورخستنەوە یان دىپورت كردىنى خالى (چوارهم) دلىنىا نېبۇو .

شەشم: كەسى معنوى دەخرىتە ناو لىستى رەش پاش ئەنجامدانى لىكۆلىنەوە لە لايەن لىزىنەيەك كە بە فەرمانى وەزىر پىئىك دەھىتىرىت .

ھوتەم/ خستنە ناو لىستى رەش لە سالىك كەمتر نابىت و دواي سال بەپىئى داواكارى لادەبرىت بە فەرمانى وەزارى و دەبىت ھۆكارى خستنە ناو لىستى رەش چارەسەر كرابىت .

مادی چواردهم :

دەستبەرى كەسى ھاولاتى بىيانى و بەلەننامە

يەكەم / ھاولاتى بىيانى دەستبەر دەكريت لە لايەن ھاولاتىيەكى عىراقى بە مەبەستى وەرگرتىنى قىزە يان نشىنگە بەم مەرجانەي خوارەوە :

١. دەبىت دەستبەر رەگەزناھى عىراقى و كارتى زانىارى ھەرىئىمى كوردىستانى ھەبىت .
٢. نابىت دەستبەر كارمەندى هىزەكانى ئاسايىشى ناوخۇ بىت يان پىشىمەرگە بىت يان كارمەندى ئاسايىش بىت .
٣. نابىت دەستبەرى بەرامبەر بېرىڭ پارە بىت يان ھەرشتىك يان ئىمەتىيازىكى تر .

دووەم / ھاولاتى بىيانى يان دەستبەر دەتوانىت داواي گۈپىنى دەستبەرى بکات بەم مەرجانەي خوارەوە :

١. پىشىكەش كردىنى داواكارىيەك بۇ بەرىيۇه بەرايەتى نشىنگە تايىبەت مەند .
٢. دەبىت ھاولاتى بىيانى كارتى نشىنگە ھەبىت كەله (٦) مانگ كەمتر نەبىت .
٣. ئامادەبۇونى كەسى بىيانى و دەستبەر لە بەرىيۇه بەرايەتى نشىنگە .

٤. جى بەجى كردىنى گشت بېرىڭ كانى خالى (يەكەمى) ئەم ماددىيە .

٥. پاسەندىكى دەستبەرى نوى بە پىيى ياسا و رىنمايىيەكان .

سى يەم / لە كاتى گۈپىنى دەستبەرى كەسى بىيانى گشت بەپرسىيارىتى دەستبەرى دەكەۋىتە ئەستۆي دەستبەرى نوى .

چوارم / لە كاتى داوا كردىنى گۈپىنى دەستبەر و ھاولاتى بىيانى نەيتوانى دەستبەرىيەكى نوى ئامادە بکات ئەوا نشىنگە ھەلەدەھەشىتەوە و دوور دەخريتەوە .

پىتىجم / ھەركەسييەكى بىيانى نشىنگەي پى بىرىت بە پىيى رىنمايىيەكان دەبىت خاوهن كار بەلەن بىات لە بەردەم دادنۇوس لە كاتى كۆتايى ھېنلىنى بە گرېبەستى كەسى بىيانى و نوى نەكىردىنەوەي يان بەدەست نەھېنلىنى گرېبەستىكى نوى يان دىپورت كردىنى كەسى بىيانى بە ھەر ھۆكاريڭ بىت گشت خەرجى گەرانەوەي كەسى بىيانى بۇ ۋلاتەكەي بىگرىتە ئەستۆي خوى .

مادەي پانزەم :

بەدواچچۇونى كاروبارى قىزە و نشىنگە

يەكەم / بەدواچچۇون و وەرگرتىنى قىزە سەرداش يان مانەوە يان وەرگرتىنى كارتى ھەوالى گەيشتن يان كارتى نشىنگە تەنها لە بېڭىاي خودى كەسى بىيانى دەبىت يان پارىزەرلى خاوهن بىرىكارنامە يان پارىزەرلى كومپانىيەكانى بەدواچچۇونى كاروبارى نشىنگە .

دووەم / ئەگەر ئەو كەسانەي لەبرگەي (يەكەم) ئامازەيان پى دراوه سەرىيچى ياساوا رىنمايىيەكان بىكەن ئەوا دەخريئەن لىستى رەش .

ماده‌ی شانزه‌یم :

مملووه‌شاندنهوهی قیزه و کارتی نشینگه

یهکم / قیزه‌ی سردان یان مانهوه هملدهوهشیتهوه بهم مرجانه‌ی خوارهوه :

۱. له‌سهر دواکاری که‌سی بیانی یان نوینه‌ری یاسایی یان لایه‌نی دواکار .
۲. ده‌بیت که‌سی بیانی قیزه‌که‌ی به‌کار نه‌هینابیت .

دووهم / نشینگه‌ی هاولاتی بیانی هملدهوهشیتهوه لهم حالتانه‌ی خوارهوه :

۱. پیشکه‌ش کردنی دواکاریه‌ک له لایه‌ن خودی هاولاتی بیانی .
۲. ئه‌نجامدانی سه‌ریچیه‌ک و دانانی ناوی له لیستی پهش به پیش ماده‌ی (سیانزه‌یم) ای ئه‌م پینماپیانه .
۳. ئه‌گه‌ر یه‌کیک له مه‌رجه‌کانی پیدانی نشینگه‌کی له دهست بدات .

ماده‌ی هله‌دهیم :

یهکم / ئه‌و که‌سه بیانیه‌ی گریبه‌ستی کارکردنی کوتایی پی دیت له‌گه‌ل خاوهن کار ده‌توانیت داوهای نوی کردنه‌وهی کارتی نشینگه بکات به‌مه‌رجیک گریبه‌ستی نوی کارکردنی پیشکه‌شی به‌ریوه‌به‌رایه‌تی نشینگه بکات له هم‌ریم و ده‌بیت ئه‌م گریبه‌سته له لایه‌ن به‌ریوه‌به‌رایه‌تی کار یان دادنووس په‌سه‌ند کرابیت .

دووهم / ده‌بیت خاوهن کاری پیشکه‌ش کوتایی گریبه‌ست به یهک مانگ ئاماوه بیت له به‌ریوه‌به‌رایه‌تی نشینگه‌ی تایبه‌تمه‌ند بو تومار کردنی هر مافیک ئه‌گه‌ر له ئه‌ستوی کریکاری بیانی مابیت به پیچه‌وانه‌وه ناتوانیت ریکر بیت له نوی کردنه‌وهی نشینگه‌کی که‌سی بیانی .

سی‌یه‌م / له کاتی تومارکردنی هر مافیک له لایه‌ن خاوهن کاری پیشکه‌ش لاه ماوهی برگه‌ی (دووهم) ، به‌ریوه‌به‌رایه‌تی نشینگه کیشکه‌که رهوانه‌ی به‌ریوه‌به‌رایه‌تی کار ده‌کات به‌مه‌به‌ستی یه‌کلایی کردنه‌وهی کیشکه‌که له لایه‌ن دادگای کار و نشینگه‌ی کریکاری بیانی نوی ده‌کریتهوه تا کوتایی هاتنی کیشکه‌که .

چوارم / نوی کردنه‌وهی نشینگه بو که‌سی بیانی که له برگه‌ی یه‌کم یه‌کم ئاماژه‌ی پی دراوه پیویست به نوسراوی ئه‌ستو پاکی خاوهن کاری یه‌کم ناکات .

ماده‌ی ههزه‌یم :

۱. پاسپورتی هاولاتی بیانی نابیت به‌سهرچونی له شهش مانگ که‌متر بیت له کاتی دواکردنی قیزه‌ی سه‌رددان .

۲. پاسپورتی هاولاتی بیانی نابیت ماوهی به‌سهرچونی له ماوهی دواکردنی قیزه‌ی مانهوه که‌متر بیت .

ماده‌ی نوزده‌یم :

یهکم / لیژنه‌یهک له گشت به‌ریوه‌به‌رایه‌تییه‌کانی نشینگه پیک دیت له (۳) ئه‌فسه‌ری نشینگه به مه‌به‌ستی به‌دواداچونی نشینگه‌کی که‌سانی بیانی له سنوری به‌ریوه‌به‌رایه‌تییه‌که‌یان .

دووهم / ده‌بیت ئه‌م لیژنه به ته‌واوی ته‌رخان بکریت له کاره‌ی که له برگه‌ی یه‌کم دیاری کراوه وه ۳ مانگ جاریک بکوردریت .

سی یەم / لەکاتى بىينىنى ھەر سەرىپىچىيەكى تايىبەت بە رىئنمايىيەكانى قىزە يان نشىنگە دەبىت بە كۆنوسىيىكى تايىبەت ئەم سەرىپىچىيە دەست نىشان بىكت .

چوارم / لېژنەي بەدواداچۇون پاپۇرتى پۇزىانە بەرزىدەكەتكەوە بۇ بەرىۋەبەرى نشىنگە لە سەنورى كارەكەي و تىدا سەرىپىچىيەكان دەست نىشان دەكت .

پىنچەم / ئەم لېژنەيە راستەخۇ دەبەسترىتتەوە بە بەرىۋەبەرى نشىنگە و سەرجەم رىئنمايى و فەرمانەكان لە خودى بەرىۋەبەر وەردەگىرىت .

شەشم / پىتۈستە لە سەر بەرىۋەبەرايەتى نشىنگە پاپۇرتى مانگانە سەبارەت بە بەدواداچۇونى لېژنە بەرز بىكتەوە بۇ وەزارەت لە رىڭايى بەرىۋەبەرايەتى گشتى پەگەنۈنامەي ھەرىم .

مادهى بىستم :

يمەم / ھىچ كەسىتى بىيانى لە رسومات و سزا دارايىيەكانى قىزە و نشىنگە ئابەخشرىت .

دووەم / بەدەر لە خالى يەكم كارمەندانى رىڭخراوى نەتكەوە يەكگىرتووهكان و فەرمانبەرانى كۆنسولگەرەيەكان ئەنها لە رسوماتى قىزە و نشىنگە دەبەخشرىن .

مادهى بىست و يەكم :

۱. مۇرىيىكى تايىبەت بە هاتته ژۇورەوەي كەسانى بىيانى كە بە قىزەي سەرەدان دىئنە ھەرىمى كوردستان ماوەي سەرەدانەكە لەو مۇرە بە (۳۰) رۆز دىيارى دەكىرىت لە پاسپورتى كەسى بىيانى دەدرىت .

۲. مۇرىيىكى تايىبەت بە هاتته ژۇورەوەي كەسانى بىيانى كە بە قىزەي مانەوە دىئنە ھەرىمى كوردستان ماوەي (۱۵) رۆزىيان پى دەدرىت بۇ سەردىنى بەرىۋەبەرايەتىيەكانى نشىنگە لە پاسپورتى كەسى بىيانى دەدرىت .

مادهى بىست و دووەم :

يەكم / سىستەمى كارى سەرجەم بەرىۋەبەرايەتىيەكانى نشىنگە يەك دەخرىن و يەك جور كارتى ھەوالى گەيشتن و نشىنگە چاپ دەكىرىت .

دووەم / سىستەمى ئەلكترونى بەرىۋەبەرايەتىيەكانى نشىنگە دەبەسترىتتەوە بە يەكەوە و لە رىڭايى سىرقەرى ئاواهندى قىزە لە دىوانى وەزارەت و لەو رىڭايىبەر سەرجەم زانىيارىيەكان لە نىوانىيان و وەزارەت ئالوگور دەكىرىت .

مادهى بىست و سى یەم :

يەكم / ئەم رىئنمايى و نوسراوانەي خوارەوە كارى پى ناكىرىت دواي دەرچۇونى ئەم پىئنمايىيانە :

۱. رىئنمايى ژمارى (۲) سالى ۲۰۱۵ .

۲. رىئنمايى ژمارى (۴) سالى ۲۰۱۵ .

۳. نوسراوانى ژمارە (۱۹۱۷۳) لە ۹/۹/۲۰۱۵ .

۴. نوسراوی زماره (۲۲۳۹۳) له ۲۰۱۵/۱۰/۲۷ .
۵. نوسراوی زماره (۲۲۶۰۷) له ۲۰۱۵/۱۰/۲۸ .
۶. نوسراوی زماره (۲۴۷۱۲) له ۲۰۱۵/۱۱/۲۳ .
۷. نوسراوی زماره (۲۶۷۵۱) له ۲۰۱۵/۱۲/۱۵ .
۸. هم پیشماهیهک بیان خوسراویتکی تر تایبەت به قیزه بیان نشینگە .
- دۇرۇم :** ئەم پیشماھىيانە لە يېڭى ۲۰۱۶/۲/۷ ۲۰ کارى پى دەكىرت .

كريم سنجاري
وزيرى ناوختۇ

ۋىستەيەك بىسۇ ۱ -

- سەرۆكايەتى ئەنچۈمىنى وەزیران / سەرۆكايەتى دەپوان / بۇ زانىن ، لەگەل رىزىگرتن .
- وەزىرەتى كار و كاروبارى كۆمەلائىتى / بەرئۇبەرإيمەتى كىشتى كارو دەستبەرى كۆمەلائىتى / بۇ زانىن و كارى پەنۋىست ، لەگەل رىزىگرتن .
- وەزىرەتى سامانە سروشىتىيەكان / بۇ زانىن و كارى پەنۋىست ، لەگەل رىزىگرتن .
- كىشت وەزارەتكان ، ھەرمانگەكائى ئەپسەترو بەوەزارەت ، دەستسەرەبەخۇكىان / بۇ زانىن ، لەگەل رىزىگرتن .
- نوسىنگەي بەرئىز وەزىر / بۇ زانىن ، لەگەل رىزىگرتن .
- ئەنچۈمىنى ئاسايشى ھەرئىمى كوردىستان / نوسىنگەي راۋىزكار / بۇ زانىن ، لەگەل رىزىگرتن .
- كىشت بارىزكاكان و ئىنداھ سەرەبەخۇكىان ، بۇ زانىن و كارى پەنۋىست ، لەگەل رىزىگرتن .
- دەزگاى ئاسايشى ھەرئىمى كوردىستان ، بەرئۇبەرإيمەتى ئاسايش گىشتى / بۇ زانىن ، لەگەل رىزىگرتن .
- نوسىنگەي بەرئىز بىرىكارى وەزارەت / بۇ زانىن ، لەگەل رىزىگرتن .
- راۋىزكاران / بۇ زانىن ، لەگەل رىزىگرتن .
- كىشت بەرئۇبەرإيمەتىيە گىشتىيەكانى سەر بە وەزارەت / بۇ زانىن ، لەگەل رىزىگرتن .
- بەرئۇبەرإيمەتى گىشتى دەپارىمى ئەرمەنەتى كوردىستان / بۇ زانىن ، لەگەل رىزىگرتن .
- بەرئۇبەرإيمەتى گىشتى تومار كەردىن كومەنباڭىكان بۇ زانىن و كارى پەنۋىست ، لەگەل رىزىگرتن .
- بەرئۇبەرإيمەتى گىشتى باچەكان / بۇ زانىن و كارى پەنۋىست / لەگەل رىزىگرتن .
- نوسىنگەي بەرئىز بەرئۇبەرى گىشتى دەپوان / بۇ زانىن ، لەگەل رىزىگرتن .
- بەرئۇبەرإيمەتى قىزە لە دەپوان وەزارەت / بۇ زانىن و كارى پەنۋىست ، لەگەل رىزىگرتن .
- بەرئۇبەرإيمەتىيەكانى نىشىنگە لە بارىزكاكان / بۇ زانىن و كارى پەنۋىست ، لەگەل رىزىگرتن .
- خولالو .

